

Wrocław, dnia 6 grudnia 2023 r.

Opinia
Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji
Krajowej Rady Radców Prawnych
w zakresie pytań dotyczących ustawy o doręczeniach elektronicznych

Zakres i pytania do opinii

1. Czy korzystanie ze skrzynek e-doręczeń może spowodować naruszenie tajemnicy zawodowej radcy prawnego? Problematyka bezpieczeństwa danych;
2. Podmioty niepubliczne mogą korzystać z e-doręczeń na dwa sposoby. Można albo skorzystać z publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego (dostępnej na podstronach gov.pl), albo z kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego świadczonej przez podmioty komercyjne - komu spośród radców prawnych wystarczy usługa publiczna, a kto powinien rozważyć usługę komercyjną?
3. Poza obowiązkiem posiadania skrzynki, będzie też obowiązek jej sprawdzania – może się bowiem zdarzyć, że w formie elektronicznej pismo dostarczy pełnomocnik drugiej strony w sprawie cywilnej. Czy możliwe jest np. ustawienie powiadomienia na telefon o przyjściu nowej wiadomości, czy jednak trzeba będzie systematycznie logować się do skrzynki?
4. Co w sytuacji, kiedy Radca Prawny zamierza wysłać pismo elektronicznie, adresat jest zobligowany do posiadania skrzynki e-Doręczeń, ale jej nie założył?
5. Czy radca prawny musi posiadać skrzynkę indywidualną, jeśli już sam urząd taką skrzynkę do e-doręczeń posiada, to pierwsza kwestia. A druga odnosi się do ewentualnej nadrzędności przełożonego, co do samego założenia takiej skrzynki i np. oznaczenia organu (jeśli to możliwe oczywiście), w którym dany Radca pracuje, czy

on musi mieć zgodę przełożonego na założenie takiej skrzynki indywidualnie pomimo pracy dla organu (stosunek pracy)? Jeszcze jedna kwestia odnośnie pracy dla organu i w kancelarii, czy dany Radca może mieć jedną wtedy skrzynkę i ona jest dedykowana do jego osoby, czy jednak wtedy ma oddzielne skrzynki?

Wprowadzenie

Ustawą z dnia 18 listopada 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2320) z późniejszymi zmianami wprowadzono na Radców Prawnych obowiązek posiadania: 1. skrzynki do doręczeń czyli narzędzia umożliwiającego wysłanie, odbieranie i przechowywanie danych zgodnie ze standardem, o którym mowa w artykule 26 a ustawy z dnia 5 września 2016 roku o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej w ramach publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, a także w ramach publicznej usługi hybrydowej (art. 2 pkt. 9). Standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego określa art. 26a cytowanej ustawy. Radca Prawny powinien także posiadać 2. adres do doręczeń (przyporządkowany do skrzynki) który może przybrać dwojaką postać: albo a) jako adres elektroniczny, o którym mowa w artykule 2 pkt.1 ustawy z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczeniu usług drogą elektroniczną, podmiotu korzystającego z publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego (Dz.U. z 2020r poz. 344) albo b) z kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego umożliwiającej jednoznaczną identyfikację nadawcy lub adresata danych przesyłanych w ramach tych usług.

Radcowie mają więc alternatywę albo założenie adresu elektronicznego jako adresu do doręczeń z ustawy o doręczeniach elektronicznych i realizowanej przez podmiot wskazany (w praktyce system i oprogramowanie zostało przygotowane przez COIG a usługa realizowana jest przez Poczta Polska). Usługa ta nie podlega pod wymogi rozporządzenia UE eIDAS nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. (Dz.Urz.U.E.L2014 nr 257 str. 73). Warto przy tym zauważyć, iż odpowiedzialność cywilnoprawna podmiotu wyznaczonego jest na zasadach ogólnych. Usługa „zwykłego” doręczenia elektronicznego ma zastosowanie do doręczeń pomiędzy podmiotami publicznymi i radcami prawnymi

na podstawie prawa polskiego. I jest „zwykłą” usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego usług w znaczeniu rozporządzenia eIDAS.

Drugą możliwością, sugerowaną przez KRRP podczas konferencji uzgodnieniowej dotyczącej ustawy o doręczeniach i wprowadzoną do ustawy, jest zawarcie komercyjnej usługi kwalifikowanej usługi doręczenia elektronicznego zgodnie z unijnym rozporządzeniem eIDAS nr.910/2014 która jest usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego świadczoną jednakże przez kwalifikowanego dostawcę usług certyfikowanych (który aby uzyskać taki status jest okresowo audytowany, także pod kątem cyberbezpieczeństwa) a wysłanie i otrzymanie danych jest zabezpieczone zaawansowanym podpisem elektronicznym lub zaawansowaną pieczęcią kwalifikowanego dostawcy usług zaufania w taki sposób aby wykluczyć możliwość niewykrywalnej zmiany danych. Musi też spełnić inne wymogi art. 44 rozporządzenia eIDAS oraz wydanych na jego podstawie przepisów wykonawczych.

Inaczej ujmując kwalifikowana usługa doręczenia elektronicznego jest zbliżona (z punktu widzenia regulacji prawnej, audytów i odpowiedzialności) do usług kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub kwalifikowanej pieczęci elektronicznej. Kwalifikowany podmiot świadczący usługi certyfikacyjne ma ponadto obowiązek ubezpieczenia się w zakresie odpowiedzialności za świadczoną usługę i ponosi odpowiedzialność na podstawie rozporządzenia eIDAS.

Należy przy tym zwrócić uwagę na różnicę w zakresie domniemań prawnych związanych z usługą „zwykłego” i kwalifikowanego doręczenia elektronicznego. Tylko usługa kwalifikowanego doręczenia korzysta z domniemania integralności danych wysyłania tych danych przez zidentyfikowanego nadawcę i otrzymania ich przez zidentyfikowanego adresata oraz dokładności daty i czasu wysłania i otrzymania wskazanych przez kwalifikowaną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego (zgodnie z art. 43 eIDAS). Warto przy tym zauważyć iż w przypadku zawarcia umowy o kwalifikowaną usługę doręczeń elektronicznych wniosek o wpis do bazy adresów elektronicznych następuje na wniosek kwalifikowanego dostawcy usługi zaufania i nie wymaga żadnych dalszych działań przez radcę prawnego.

Odpowiedzi na pytania szczegółowe

1. Czy korzystanie ze skrzynek e-doręczeń może spowodować naruszenie tajemnicy zawodowej radcy prawnego? Problematyka bezpieczeństwa danych;

Opiniodawcy nie są znane warunki techniczne związane z usługą doręczenia elektronicznego, trudno jest zatem określić czy w ujęciu technologicznym jest ona zagrożona w zakresie cyberbezpieczeństwa. Należy jednakże zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 20 ustawy o doręczeniach dostęp do zasobów skrzynki doręczeń przysługuje osobom i podmiotom posiadającym tytuł prawny do zasobów skrzynki wynikający z orzeczenia sądowego albo z aktu administracyjnego. Przy czym nie określono jakie to orzeczenia, czy też jaki akt administracyjny. Nie ma też wyłączenia tego przepisu w aspekcie tajemnicy zawodowej wynikającej z ustawy o radcach prawnych. Sąd powinien jednakże uwzględnić przy wydawaniu orzeczenia przepisy dotyczące zachowania tajemnicy. Należy jednakże zwrócić uwagę na art. 21 ust. 2 iż dostęp do zasobów skrzynki doręczeń, po wykreśleniu adresu do doręczeń z bazy adresów elektronicznych podmiotu korzystającego dotychczas z publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, przysługuje spadkobiercom osoby fizycznej, której adres do doręczeń elektronicznych został wykreślony z bazy adresów elektronicznych oraz następcy prawnemu podmiotowi, którego adres do doręczeń elektronicznych został wykreślony z bazy adresów elektronicznych. Co może skutkować naruszeniem tajemnicy zawodowej.

Dostęp do zasobów skrzynki do doręczeń kwalifikowanej usługi doręczeń elektronicznych nie podlega powyżej wskazanym przepisom tylko przepisom rozporządzenia eIDAS które nie podejmują tej kwestii, pozostawiając ją w zakresie umowy pomiędzy kwalifikowanym podmiotem świadczącym usługi i beneficjentem umowy.

Kwalifikowany podmiot świadczący usługi doręczenia elektronicznego musi, na podstawie rozporządzenia eIDAS spełniać wysokie standardy w zakresie cyberbezpieczeństwa, ponosi odpowiedzialność za niezmienność przesyłanych danych i podlega w tym zakresie audytom.

2. Podmioty niepubliczne mogą korzystać z e-doręczeń na dwa sposoby. Można albo skorzystać z publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego (dostępnej na podstronach gov.pl), albo z kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego świadczonej przez podmioty komercyjne - komu spośród radców prawnych wystarczy usługa publiczna, a kto powinien rozważyć usługę komercyjną?

Zagadnienie to zostało omówione we wprowadzeniu. Do każdego z radców prawnych należy analiza która z usług jest dla niego korzystniejsza. Należy jednakże zauważyć iż skrzynka publiczna, nie wywołuje skutku doręczenia o którym mowa w ustawie o doręczaniach w aspekcie poziomym (pomiędzy pełnomocnikami) a wyłącznie w kontaktach z podmiotami publicznymi. Wykorzystanie natomiast kwalifikowanej usługi doręczenia elektronicznego spełnia wymogi do wszystkich doręczeń elektronicznych, gwarantuje dowód nadania i otrzymania i związana jest z wskazanymi domniemaniami prawnymi, w odniesieniu do wszystkich podmiotów w UE nie tylko organów publicznych.

3. Poza obowiązkiem posiadania skrzynki, będzie też obowiązek jej sprawdzania – może się bowiem zdarzyć, że w formie elektronicznej pismo dostarczy pełnomocnik drugiej strony w sprawie cywilnej. Czy możliwe jest np. ustawienie powiadomienia na telefon o przyjsciu nowej wiadomości, czy jednak trzeba będzie systematycznie logować się do skrzynki?

Przepisy ustawy o doręczaniach elektronicznych nie przesądzają o takim sposobie powiadamiania o „wplynięciu” pisma na adres elektroniczny. W praktyce system został wyposażony w opcję przesyłania informacji o wplynięciu pisma na wskazaną pocztę elektroniczną. Nie przewidziano opcji na sms.

4. Co w sytuacji, kiedy Radca Prawny zamierza wysłać pismo elektronicznie, adresat jest zobligowany do posiadania skrzynki e-Doręczeń, ale jej nie założył?

Zgodnie z ustawą o doręczeniach elektronicznych i przepisach k.p.a. pisma składa się organowi publicznemu, który jest zobligowany do posiadania skrzynki do doręczeń. W przypadku jej braku zgodnie z przepisami przejściowymi do dnia 30 września 2029 doręczenie korespondencji nadanej przez osobę fizyczną lub podmiot niebędący podmiotem publicznym, do podmiotu publicznego posiadającego elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP, w ramach usługi udostępnianej w ePUAP, jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Natomiast do korespondencji nadanej przez podmiot publiczny posiadający elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP do innego podmiotu publicznego posiadającego elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego do 30 września 2029. Oznacza to, iż w barku skrzynki do doręczeń elektronicznych podmiotu publicznego należy pismo składać na skrzynkę elektroniczną ePUAP.

5. Czy Radca prawny musi posiadać skrzynkę indywidualną, jeśli już sam urząd taką skrzynkę do e-doręczeń posiada, to pierwsza kwestia. A druga odnosi się do ewentualnej nadrzędności przełożonego, co do samego założenia takiej skrzynki i np. oznaczenia organu (jeśli to możliwe oczywiście), w którym dany Radca pracuje, czy on musi mieć zgodę przełożonego na założenie takiej skrzynki indywidualnie pomimo pracy dla organu (stosunek pracy)? Jeszcze jedna kwestia odnośnie pracy dla organu i w kancelarii, czy dany Radca może mieć jedną wtedy skrzynkę i ona jest dedykowana do jego osoby, czy jednak wtedy ma oddzielne skrzynki?

Każdy Radca Prawny ma obowiązek posiadania własnej skrzynki do doręczeń niezależnie od obowiązku organu publicznego do posiadania takowej. Osoby fizyczne będące Radcami Prawnymi, jako jedni z niewielu podmiotów mogą jeszcze dodatkowo zakładać skrzynkę do doręczeń do spraw nie związanych z wykonywanym zawodem, niejako skrzynkę „prywatną” co ma słuszne znaczenie w aspekcie sukcesji i dostępu do skrzynki po śmierci osoby fizycznej.

W odniesieniu do skrzynki organu w którym Radca Prawny pracuje administrator (osoba fizyczna wpisana we wniosku jako administrator skrzynki) może na podstawie art. 19 ustawy wskazać osoby fizyczne upoważnione do dokonywania na skrzynce operacji wysłania i odbierania korespondencji, zarządzania korespondencją zgromadzoną w skrzynce doręczeń, w tym wprowadza w niej reguł definiowania przekazywania korespondencji do innych systemów teleinformatyczny w sposób automatyczny a także konfigurowania skrzynki doręczeń. Nie ma przeszkody, aby administrator wyznaczył w tym zakresie Radcę Prawnego. Dla założenia indywidualnej skrzynki do doręczeń, Radca Prawny nie musi uzyskiwać zgody przełożonego. Jest to obowiązek prawny nałożony bezpośrednio na niego ustawą. Skrzynka Radcy Prawnego jest powiązana z jego osobą. Powinien mieć jedną, niezależnie od ilości podmiotów w których funkcjonuje.

Opracował Dr hab. Dariusz Szostek prof. UŚ – radca Prawny